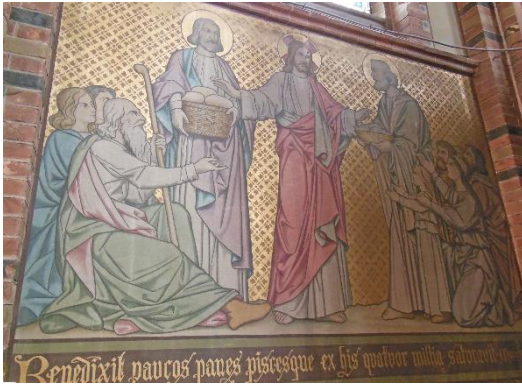

HET LEVENDE BROOD
Overweging 19de zondag door het B jaar (8 augustus 2021)
Johannes 6: 41-51

Het evangeliefragment van vandaag is genomen uit Johannes hoofdstuk 6. Het gaat over Jezus die een grote menigte voedt met gewoon brood (brood dat vergaat) en geestelijk brood (brood dat niet vergaat). Het hoofdstuk bestaat uit drie delen.

Deel één begint met een broodwonder. Een menigte van ongeveer 5000 mannen volgde Jezus omdat hij zieken genas. (Waarom alleen mannen? Waar zijn de vrouwen of kinderen? Jezus werd op zijn tochten toch vergezeld door een aantal vrouwen, waaronder o.a. Maria Magdalena?). De beschikbare vijf broden en twee vissen waren onvoldoende om al die mensen te voeden. Maar Jezus sprak over deze broden en vissen een dankgebed uit en liet het uitdelen. Toen iedereen verzadigd was, waren er twaalf manden met brood over. De mensen waren diep onder de indruk. (zie wandschildering bij het hoofdaltaar).

De volgende dag stond de menigte Jezus op te wachten om wéér een wonder te vragen, zodat ze in Hem konden geloven, waarbij verwezen werd naar het manna, het brood uit de hemel, dat de voorouders bij de uittocht uit Egypte in de woestijn hadden gegeten. De menigte vroeg nu óók om brood uit de hemel. Waarop Jezus zei: 'Ik ben het brood dat leven geeft. Wie bij mij komt zal geen honger meer hebben, en wie in mij gelooft zal nooit meer dorst hebben'. Deel één van het verhaal hebben we de afgelopen twee weken gehoord.

Het tweede deel van het verhaal hebben we zojuist gehoord. Hoewel het om dezelfde menigte gaat, spreekt Johannes nu ineens over 'de Joden': 'De joden morden over Hem, omdat Hij gezegd had 'Ik ben het brood dat uit de hemel is neergedaald'. De Joden kunnen dit niet geloven, omdat ze weten wie Jezus' vader en moeder zijn. Hoezo kan Hij nu zeggen dat Hij uit de hemel is neergedaald? Maar Jezus maakt duidelijk: 'Ik ben het levende brood dat uit de hemel is neergedaald; wanneer iemand dit brood eet zal hij eeuwig leven. En het brood dat Ik zal geven voor het leven van de wereld, is mijn lichaam'.

De reactie van de Joden en het antwoord van Jezus hierop, volgt in de lezing hierop waarin Jezus zegt: 'Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt blijft in Mij en Ik in hem' (het derde deel van het verhaal).

Jezus is zowel het *levende* brood als ook het brood dat *leven geeft*. Dat brood als geestelijk voedsel is het brood van God, het brood van de Vader. Het manna, het brood uit de hemel wordt gegeven door de Zoon, Jezus. Het manna in de woestijn dat God gaf bij bevrijding uit de slavernij uit Egypte gaf ook leven, maar niet eeuwig; uiteindelijk zijn alle uittochtgangers

toch gestorven. Het brood van Jezus neemt men tot zich door in Hem te geloven met als resultaat dat als iemand dit brood eet, eeuwig zal leven. Het levende brood (Jezus) is uiteindelijk het brood dat levend maakt. Jezus geeft niet alleen eeuwig leven, Hij is ook het eeuwige leven. Dit is in het kort de boodschap die we vandaag meekrijgen.

Brood dat leven geeft. Jezus onderhoudt de mensen met brood (brood dat niet vergaat) en wij mensen onderhouden ons leven ook met brood (brood dat vergaat). Niet iedereen op deze wereld kan zeggen: 'Geef ons heden ons dagelijks brood'. Wij delen het beschikbare brood niet eerlijk. Er is in de wereld van vandaag een grote kloof tussen mensen die bijna al het brood hebben en mensen die bijna geen brood of helemaal geen brood hebben. Veel mensen leven in armoede of zijn op de vlucht zonder brood. Voor ons de taak ons brood te delen met de armen en ons verzetten tegen het doorsluizen van het grote geld naar belastingparadijzen ten koste van het brood van de armen van deze wereld. Zoals het spreekwoord zegt: 'Er is geen lekkerder brood dan het brood dat men met de armen deelt'.

Wij kunnen voor elkaar ook brood zijn uit de hemel: voor de mensen om ons heen, door elkaar te helpen, te ondersteunen, te bezoeken, op te beuren, te troosten. Soms hebben mensen het te kwaad net als Elia in de eerste lezing. Maar wij kunnen ook brood neerzetten voor iemand die vastgelopen is, die het niet meer ziet zitten: 'Sta op en eet; anders gaat de reis je krachten te boven'.

Enige kanttekeningen bij de evangelielezing.

De lezing van vandaag bevat de eerste van zeven *Ik-ben-uitspraken* van Jezus, die we alleen in het evangelie van Johannes tegenkomen: 'Ik ben het levende brood dat uit de hemel is neergedaald' (Joh. 6: 51) of 'Ik ben het brood dat leven geeft' (Joh. 6:35). De zes andere zijn:

Ik ben het licht voor de wereld (Joh. 8:12).

Ik ben de deur voor de schapen (Joh. 10: 7,9).

Ik ben de goede herder (Joh. 10: 11)

Ik ben de opstanding en het leven (Joh. 11: 23).

Ik ben de weg, de waarheid en het leven (Joh. 14:6).

Ik ben de ware wijnstok (Joh. 15: 1).

Uit deze *Ik-ben-uitspraken* blijkt dat het evangelie van Johannes sterk afwijkt van de drie andere evangelies, die onderling veel gemeen hebben. De Jezus in Johannes is de Jezus van na-Pasen, de verrezen en verheerlijkte Christus. Jezus is hier een goddelijke figuur die veel over zichzelf spreekt en over zijn relatie met zijn Vader. In Marcus, Matteüs en Lucas is Jezus veel menselijker; hij spreekt in korte begrijpelijke gelijkenissen (zoals de Verloren Zoon, de Barmhartige Samaritaan) en gezegdes (zoals in de Bergrede). In Johannes spreekt Jezus van boven af tot de mensen. Hij is een goddelijk wezen in de gedaante van een mens. Hij kwam uit de hoge hemel om er weer naar terug te keren. Hij is de Zoon van God de Vader.

Het evangelie van Johannes (het laatst geschreven van de vier) weerspiegelt de theologische opvattingen van een christelijke gemeenschap rond het einde van de eerste eeuw, drie generaties nadat Jezus geleefd heeft. Tegen die tijd heeft zich een scheiding voltrokken tussen het jodendom en het christendom. Dit blijkt in het evangelie van vandaag wanneer in plaats van 'mensen' of 'een grote menigte' ineens gesproken wordt over 'de Joden'. Jezus als jood preekte in de synagoge, Paulus als jood begon zijn missie steeds in de synagogen, de eerste christenen waren joodse-christenen. Maar rond de eerste eeuwwisseling waren de joodse-christenen niet meer welkom in de synagogen. Deze toestand klinkt door in Johannes als op een niet al te vriendelijke manier gesproken wordt over 'de joden', zonder dat altijd duidelijk is wat hieronder wordt verstaan.

Andreaskoor, SV

(Foto: Wandschildering Andreaskerk Weurt)